

UN ACTE DE FE POLÍTIC

Del bon aplec de llibres que en bell catalanesc han aparegut aquests darrers dies n'hi ha un, que ha sortit avui, l'aparició del qual considerem un acte de fe: de la casa editora i dels qui n'hagin inspirat la reedició. És *La Nacionalitat Catalana*, de Prat de la Riba, que l'Editorial Barcino acaba d'incloure dins la seva col·lecció popular.

No desconeixem les observacions de caràcter doctrinal que, a través dels anys, han estat fetes a l'obra cabdal del mestre. Nosaltres mateixos hi hem aportat alguns aclariments, i no pas totes les conclusions del llibre obtindrien, aneu a saber, el nostre consentiment. Ens referim, sobretot, a les modificacions que l'experiència política de postguerra ha aconsellat d'introduir a certs principis considerats, a l'època d'En Prat de la Riba, com a intangibles i, sobretot, a les realitats socials que situen el joc de les idees i la realitat dels fets en un pla distint. El moviment català, de l'aparició ençà de la primera edició de *La Nacionalitat Catalana*, en ampliar-se amb adhesions de masses noves procedents de zones on fins ara el Catalanisme, com a sentiment, no havia penetrat, ha modificat algunes de les seves característiques. Si llegiu els discursos de propaganda patriòtica, a dreta i esquerra, pronunciats fa vint-i-cinc anys, i establiu un paral·lel amb els discursos, també de propaganda catalanista, pronunciats, pels uns i pels altres, aquests darrers anys, no us costarà gaire d'adonar-vos que la motivació ideològica no és pas la mateixa, i que els arguments són mantinguts advocant raons adés oblidades o ignorades pels oradors. És clar que el fet no és exclusivament local: a Roma, a Madrid, a Berlín i a París, per exemple, l'evolució ha estat idèntica. Davant el Fet Nacional hi ha, tan urgent, el Fet Social. Eludir-lo és voler cobrir amb el nom del patriotisme allò que més refusa l'aspiració a una més alta Comunitat, a la qual tendeixen, per diversos camins, els pobles.

Tot i algunes objeccions, però, fetes les observacions suggerides per l'experiència i acceptades les rectificacions que els fets nous reclamen, *La Nacionalitat Catalana*, de Prat de la Riba, és, a hores d'ara, un llibre actual. L'esquema de la doctrina que hi és exposada no ha sofert variació. Ni ha d'ésser massa radicalment revisada. Alguns capítols del llibre poden i han d'ésser ampliat; alguns conceptes, per exemple el que es refereix a l'imperialisme, poden ésser modificats. Corporativistes, sindicalistes i socialistes poden i han d'afegir, per llur compte, i, segons llur doctrina social, plantejar els problemes del treball i enriquir, amb l'experiència dels fets, de capítols nous un llibre tan vivent. Però resta l'afirmació cabdal. I una altra, també cabdal, i sovint oblidada pels qui han censurat, precipitadament, Prat de la Riba: «Desfer sistemàticament les grans unitats modernes és obra regressiva. El món ha

d'encaminar-se a fer Estats més complexos.» A la llei de les nacionalitats Prat fa seguir la de la formació federativa de noves unitats.

Catalanisme és, per a ell, nacionalisme; no és, però, separatisme. Tot afirmant la Nació, proposa una més vasta comunitat. Tot afirmant l'Estat nacional propugna l'Estat-Imperi que acabi amb els antagonismes de les nacions-tribu.

L'ideal de Prat de la Riba era la Federació d'Estats nacionals. En afirmar, per exemple, la personalitat de Catalunya, simultàniament afirmava la d'Espanya federada, fórmula inicial de l'Estat integrador i que assenyalava per al futur. A l'Espanya unilateral oposava l'Espanya complexa. Al Separatisme, l'Universalisme.

Fer sortir aquest llibre per Cap d'Any és un acte de fe polític. Voldríem veure'l compartit, des de tots els camps polítics i socials, per tots els catalans.

J. V. Foix
[29-XII-1934]